

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видавці Робітничо-Фермерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на ро-мі вулиці Прічард і Макгрегор, у Вінніпегу, Манітоба.

Передплата на рік \$4.00

Адреса: UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

УСТАМИ ТОРІТОНА ІМІГРАНТАМ ТІЛЬКИ-Б МЕНШІ.

Президент Канадійської Національної Залізничної Генрі Торнтон, відвідаючи Нью Йорк, наговорив американській капіталістичній пресі таких благодатей про Канаду, які в Канаді може нікому й не снилися. Перш всього він заявив з усмішкою, що 22 тисячі міль Канадійської Національної Залізничної працюють після такої самої системи зарплатування, як приватні залізниці.

Розуміється, цього заперечувати ніхто не стане й усмішка Торнтон тут якраз на місці. Але далі Торнтон сказав, що нині Канада має коло десять мільонів населення, а за 15 літ вона матиме 25 мільонів населення.

Коли ж його запитали, як Канада виглядатиме, коли у ній буде 25 мільонів населення, то Торнтон, знову усміхнувшись, сказав:

"Коли ми будемо мати 25 мільонів населення, то у нас буде такий добробут, що не знаємо, що робити. Ми всі тоді підемо на "рейси" (киські перегони).

Коли ми глибеємо нині на ці тисячі іммігрантів, що ходять голодні в містах і готові працювати лише за кусок хліба, то треба признати, що Торнтон знає, що говорить. Торнтон, як представник великого капіталу, як його найвище плачений слуга в Канаді, затирає з радості руки, бо бачить, що наплив дешевих рук до Канади збільшить багатство й добробут капіталістів. Кожна дешева робітничая сила — це багатство для капіталіста. Уже на цей рік капіталісти лише тими іммігрантами, що вони їх навезли, забезпечили собі дешеву робітничу силу.

Що всіма іммігрантські доми переповнені, що іммігранти не мають де ночі переспати, що до кусок хліба купити, це для капіталістів байдуже. Навпаки, коли порожніший жолод робітничая, тим дешевше можна купити його руки.

Спеціальні потяги з іммігрантами кожного дня їдуть на захід Канади. Такі більші міста, як Вінніпег, Саскатун, Едмонтон не вміщують вже іммігрантів та розсилають їх по менших містах. Урядники менших міст протестують проти вислання до них іммігрантів, бо не мають де їх примістити і не знають що з ними робити. В Саскатуні, як нас повідомляють, іммігранти поселилися просто у вагонах. Але що на ніч не дуже то безпечно лишати ці голодну тору в вагонах у містах, то ввечері приходять паровоз і вивозить вагони з іммігрантами за місто на ніч, а рано привозить їх назад в місто. В Летбридж майнери протестують проти присилання туди іммігрантів.

Роботи покищо на фармах нема, але й як тепліше, то чи вистарить її для всіх? Не вистарить її не тільки на фармах, але й на залізницях, в лісах, копальнях та містах. Та це мало сушить голови капіталістам. Вони радіють, що матимуть дешеву працю, а це значить, що вони матимуть з чим їздити на перегони.

ПОДАТКИ ПІД ПОЛЬЩЕЮ.

Багато пишеться у нас про арешти, переслідування, катування по тюрмах Польщі; про нищення культурного життя національних меншостей, про замикання шкіл, кооперативів, освітніх товариств і т. ин. Але є ще одна страшна зараза, яка до крайности гнітить населення українських земель під Польщею — це податки.

Ніхто не знає скільки є тих податків, а коли знає скільки їх було вчора, то не знає скільки буде завтра.

До нашої редакції на днях зайшло кілька новоприбулих українських іммігрантів з Волині, під Польщею. Оповідаючи про різні страхоти, вони почали казати про податки. Почали казати й вичисляти: панський, доходний, маєтковий, оборотний, мешкальний, шкільний, промисловий, шкільний, дорожній, соймовий, за корову, за коня, за собаку, за курку, залічковий, помертний (як хтось умре в родині, то мусиш платити за те, що він умер!) або спадковий, примусова асекурація і т. ин. Кожний з цих податків ще поділяється на різні частини. А був ще за Грабського однорозовий податок, — данина, — де кожного господар мав заплатити державі четверту частину вартости свого майна. Від всіх цих податків треба ще платити проценти.

Платити податки треба кожної суботи. А що в році є 52 суботи, то беручи загальною є в Польщі 52 ріжних податки. Цікавим є те, що не всі податки однакові, наприклад, навіть в Східній Галичині вони менші, ніж на Волині.

Коли селянин не в силі заплатити податок одної суботи, то йому дається речинець на два тижні. За два тижні приходять жандарм і секвестратор і тягнуть з хати подушку, свитину, корову, а коли не вистарає рухомого інвентаря, то навіть поде дають на ліценцію. Де селяне живуть солідарно, там рабінники не мають кому ліцитувати зрабование в селянина на основі закону майно. Але всюди є виродки.

Грубуючи отак українське населення, Писудський сповіє його горілкою багато гірше, як це робив цар Микола. Наприклад, в невеликому горюхівському повіті, де за часів царя було дві "монопольки", тепер є чотиринадцять коршмів. Всі ці коршми держава віддає переважно в аренду інвалідам польської армії — писудщачкам. Але що ці тагож голі й босі, то вони надають собі до спілки жітєвських коршмарів. І так: на літні значильні імя польського жовніра, а торгує спольонований й довільний шляхти Жид.

Всюди на Волині залишилися не тільки старі царські закони, але здебільшого й старі царські урядовці, головою судді. Взагалі Польща своїх судових законів не має, але в тій частині, що колись була під царським Росією, залишилися закони царські; що була під Німеччиною — німецькі, а під Австрією —

австрійські. Ріжниця лише та, що ті закони перекадані на польську мову й виконуються в шляхетський спосіб, а тому в десять раз страшенніші.

З польської армії велике дезертирство на Радянську Україну. Взагалі люднось дивиться на схід. Ціла Польща як на вулкані. Тримати лише скаженим терором. Але вистарить якоїсь важної міжнародної події, от хоч би війни, як той вулкан вибухне й розторочить шляхту та її закони.

В ОБОРОНІ МУЧЕНИКІВ КАПІТАЛІСТИЧНОГО "ПРАВОСУДДЯ".

Двадцять тисяч ньюйоркських робітників і робітниць протестують. — Море плякатів з визвольними кличами на мітінгу на Юніон Сквері. — Поверх 40 промовців в ріжних мовах пятали капіталістичний суд. — Сотки поліцаїв кінних, піших, у юніформах і без них "підтримували порядок". — Працюючі пятали Куаджиа, Муссоліні, Вільяма Гріна і Американську Федерацію Праці. — Негри говорили про американське "правосуддя".

В суботу, 16. квітня, відбувся на Юніон Сквері в Нью Йорку масовий мітінг протесту проти засуду на смерть Сакко й Ванзетті. Була це величезна демонстрація робітничай ріжних націй і рас, на яку, як каже сама буржуазная газета "The World", прийшло вісім тисяч робітничай.

Робітничі-ж газети кажуть, що прийшло двадцять тисяч працюючих, які однодушно сказали, що Сакко й Ванзетті повинні жити. Коли багатосиачная маса зашла на Юніон Сквер, сотки поліцаїв кінних, піших і на мотороциклах, в юніформах, а ще більше без неї, доглядали "порядок".

Прапори й плякати маяли над багатосиачною громадою, а на них написи: "Сакко й Ванзетті невинні", "Сакко й Ванзетті не повинні умерти", "Звільніть Сакко й Ванзетті", "Сакко й Ванзетті — ми з вами" і т. ин. На деяких плякатах були вписані слова Ванзетті, що він їх сказав на суді: "Я ніколи не пролляв крові", "Ми невинні".

Далші плякати голосили: "Нині Сакко й Ванзетті, а хто завтра?", "Іжкий злочин, це зловільність до робітництва".

"Кров робітничих борців не повинна проллятися". "Як-що ви мовчите, ви допомагає замордувати Сакко й Ванзетті". "Спиніть легальне вбивство Сакко й Ванзетті!"

Тільки один плякат відобразила поліція, на якому було домагання поставити перед судом Теера, який засудив Сакко й Ванзетті.

Поверх 40 промовців промовляло в ріжних мовах з чотирох платформ. Промовляло в англійській, італійській, угорській і німецькій і ин. мовах. Відатними промовцями були: Скат Нірінг, Ч. Клайн, Карл Треска, протифашистський провідник.

Кожного разу, коли промовці споминали назвья Куаджиа, Муссоліні, Вільяма Гріна (президента Американської Федерації Праці) й саму Американську Федерацію Праці, присутні свистали, букали, мьякали.

Чарлс Клайн, який сам провів тринадцять літ в тюрмі в Тексасі за революційну боротьбу в Мексико, промовляючи, показував присутнім модель електричного крісла, на якому вирואють засуджені на смерть. Це крісло зробив один з домертних в'язнів в тексаській тюрмі.

Френк Дж. Барк, свідок рабунку в Савт Брейтрі 15. квітня 1920 р., за який засуджено Сакко й Ванзетті, також виступав як промовець, сказав, що він був всего 10 футів від місця злочину і бачив добре, що рабінниками були не Сакко й Ванзетті. Він це саме говорив і на суді, але суд повірив купленим свідкам, а не йому.

Ричард Б. Мур, організатор негрятинського конгресу, промовляючи, заявив: "В Злучених Державах є 15 мільонів кольорового і чорного населення й ми знаємо, яка справедливість існує в цій країні". Сакко й Ванзетті не поволніли злочини, говорив Бен Гітлов. Вони невинні. Але капіталістичная кляса рішила замордувати цих людей для застрашення радикальних борців в Злучених Державах. Коли ви зрозумієте, що капіталістичная кляса зробила в Мексико, в Нікарагві, в Китаю, тоді ви будете знати, чому вона хоче замордувати Сакко й Ванзетті".

Скат Нірінг промовляв про імперялістичну політику Злучених Держав і закликав до підтримувания робітничой преси, а робітничая преса у відплату боронитиме Сакко й Ванзетті.

Карл Треско оповідав в подробцих, як було зроблено "фрейм-ап" на Сакко й Ванзетті і запитав: "Хто є за генеральним страйком в обороні Сакко й Ванзетті, хай піднесе свою шапку!" Як одна рука — піднялися тисячі рук з шапками на знаці згоди.

Цей масовий мітінг-демонстрація ухвалив резолюцію, в якій домагається: 1. Щоб всі робітничі організації, без ріжної політичного напрямку, об'єдналися для боротьби за визволення Сакко й Ванзетті, засуд яких є атаком на волю слова, так потрібну робітничій клясі.

2. Ми стоїмо солідарно за скликанням всереаєвої конференції, на якій має вирішитися кампанія по цій країні.

3. Цей мітінг стоїть за викликанням генерального страйку.

Далі резолюція домагається від уряду Масечуєтс цілковитого звільнення Сакко й Ванзетті.

Ухвалено вислати резолюцію до губернатора Масечуєтс Фулера, до стейтового парламенту, до президента Американської Федерації Праці Гріна та до робітничой преси.

Мітінг почався в 1-й годині по полудні, а закінчився в 3.30 по полудні. Після мітінгу відбулася величезна робітничая демонстрація.

ДОВГУ НЕ ЗАПЕРЕЧУЄМО, АЛЕ ПЛАТИТИ НЕ МАЄМО ЧИМ.

Так відповідає премієр Франції, Пуанкаре, Злученим Державам і Англії, коли ті намагаються, щоб Франція сплатила догвти. Взагалі, коли ці домагаються звороту догвту, то Франція всіма силами відтязгає преговори.

Уряд Франції тепер, як каже Анрі Марті, стоїть міцно, бо цілий парламент, геть і соціалісти, які не завжди попирали свого Ерію, солідарно підтримують Пуанкаре. Тільки 27 поспів-комуністів і чотири співчуваючих (дкі), виступили проти нового військового закону.

На основі цього закону і в разі війни влада країни буде централізована в руках уряду. Щодо взаємни між Францією та іншими капіталістичними державами, то тут є дві лінії. Перша, це воєнні догвти, що примушують Францію мимовольно виконати бажання Англії та Злучених Держав. Друга — це потреби французької індустрії. Тепер французькій про-

мисловості дуже потрібні німецький кокс та вугілля. Але тут порешкоджає міжнародня крицева картель, орган, що не дає Франції наблизитися до Німеччини.

Колоніальная політика французького уряду дає зовсім протилежні наслідки. Жорстокі репресії проти всяких спроб визвольного руху в колоніях примушують колоніальні народи співчувливо ставитися до комуністичних ідей, як, наприклад, в Алжирі. Там раніш зовсім не було комуністичной літератури, а тепер вона там дуже поширена. Таке саме можна сказати й про Сирію.

Щодо Китаю, то французький уряд цілком іде за Англією. справа в тому, що Англія весь час зязякує Францію перспективою мати червоний Китай під боком французькой і індо-китайської ко-

лонії.

Настрій трудящих мас у Франції легко можна зрозуміти з такого невеликого факту: 9. березня мені довелося, каже Марті, виступати в Аржантейлі (промисловий центр біля Парижа) на мітінгу, присвяченому подіям у Китаю. Треба було бути там, щоб почути вигуки обурення на адресу соціал-демократів і уряду Пуанкаре, що бажають запровадити новий воєнний закон. З цього видно, як негативно ставиться французький пролетаріят до готування до нової імперялістичної різи.

Нарешті, скажу ще про факт з господарного становища Франції. Безробіття хоч й поволі, але чимраз більше зростає. Користуючись з цього, господарі починають провадити політику зменшення заробітної платні.

ПОМАРНОТРАТИЛИ НАРОДНІ ГРОШІ.

В Українському Робітничому Союзі в Злучених Державах сталася дефавдація, чи як "Народна Воля" каже, "маніпуляція" грошей на суму \$32,098.71.

Але перше кілька слів про той Український Робітничий Союз. Є це запомогова організація, яка за останні роки кілька разів змінювала свій фронт: була петлюрівською, сам нинішній редактор "Укр. Голосу" був колись редактором органу того союзу, "Народної Воли". Пізніше, після повного провалу петлюрівщини, почала та організація замишувати фронт і сторонити робітничий справу. Але коли до її керівничого тіла почали знову пхатися ріжні безробітні отамани, то вони знову заклали її на шлях петлюрівщини.

Тепер орган У.Р.С., "Народна Воля", є звичайною петлюрівською републікою, що все зало на світ бачить від більшівки. Одним словом на чолі цієї організації останніми часами стали патріоти найчистішої марки. Пхалися вони туди, бо чули, що є там по-важні члени. Цирю вони більшовиків лялали, але ще щиріше пильнували каси. І так допильнували, що прийшлось переводити ревізію каси, а перекази ревізію — недочислили \$32,098.71 організаційних грошей.

Стався переполох. Деякі урядники Виконавчого Комітету, як його рекордовий секретар, Вишньовський, побачивши таку господарку, наживали пятами з комітету.

Справа вилізла на сторінки преси. Прийшовши Виконавчому Комітету скаликти "судову раду" й перевести ревізію каси. На основі цієї "ревізії" показалося, що скарбник, О. Заплатинський, великий триот, член "Оборони України", швидлював організаційними грошми і хоч після статута чекки мають підписувати три урядники, він преспокійно ввібрав з банку гроші на один підпис і так ввібрав з банку близько 33 тисячі доларів. (Добрый "оборонець України!")

"Судова рада" заявляє на шпальтах "Народної Воли", що Заплатинський покрит ввє розстарту в сумі 23 тисячі доларів готівкою, а на 10 тисяч дав вексель.

Після переведеної контролю "судова рада" ввнесла кільком урядникам нагану за "вірну службу", а касієром зробила, як доносить "У.Ш.В.", другою "оборонця України", відомого патріотичного політишана Миколу Цеглянського.

"Народна Воля", орган Укр. Роб. Союзу, її редактори, які робуть першу скринку в комітетах цієї організації, в кожному числі лають Радянські Республіки, радянську владу за погану господарку. Читачі, певно, дивувалися, читаючи що постійну лайку, яка цьому причина. А причина, як бачимо, звичайная: ляти злодєм когось, ганити чиюсь господарку, щоб прикривати своїх злодїїв та свою господарку. Радянський Союз лялаи, а у себе дефавдували громадську касу.

Час би вже членам Українського Робітничого Союзу зробити свою організацію дійсно робітничою, бо ці "народні діячі" зроблять колись з нею таке, як зробили з петлюрівською державою.

Мусій.

СКАЛКИ ЖИТТЯ.

БІЛЯ МУРУ ВІЗНИЦЬ.

Ніч темна, волохата обгорнута ввизницю, мов чорною барвою. Тиша панує між смутними мурами. Тихо шестєвїт біля ввизницї вітер шепочучи те, що він бачив за день: лани широкі й просторі, що на їхньому килимові гуляв, небо безкрає, на якому отари хмарок він ганяв, і сонце золоте щедре на промінні цілунки.

В'язні не сплять, вони припали обличчям до грат і ніби прислухались, що каже їм вітер. Іх думки полунули в ту темну далечинь ночі, в рідні села, до рідних людей, за яких вони страждають.

А вітер шестєвїт, шість тамєнє, незрозуміле їм, зрозуміле може ввизницї хмурий.

В'язні жадїбно пили легенями повітря, що вітер принїс їм, це повітря з рідних ланів... а може... й з радянської країни... і їхні думки понеслися за Дністер.

— А-а-а-ску-у-льта-а! (слухай).

Як хижка звїрюка завив вартогий.

І луна понесла на цей вуглекогий крильях цей вігук далеко поза мури сумні.

Темна поstatt снує по-

двірю, кроками по каменню вистукує:

— Один, два...

І затихне, припинить кроки, мочить.

Тихо.

І знов.

— Один, два: — А-а-а-ску-у-льта-а-а!

І так без кінця.

Та вітер без кінця шестєвїт біля ввизницї.

В маленькій клітцї, яких багато в каменюму тілі ввизницї, ввввзнь біля розпильної грати шматував на насї свій тюремний одяг. Паси ввввзав у довгий штур. Один кінць шшура прилявав до розпильної грати, другий у темну пельку подвїря.

Прислухавсь... тихо... навів вартовий припинив свої кроки.

Заснув — промайнула думка.

Виліз, схопився за грату.

Почав спускатися по шшурові... ось вже під ногами каменї подвїря.

Скорїш... скорїш... за ці мури киятї, що виссади кров... на рідні ларі... боротися знову... на волю.

Він зробив кілька непевних кроків:

— Один, два:

А-а-а-ску-у-льта-а-а!

Вартовий не спав.

Захоллоло серце у грудях.

Вартовий побачив:

— Хто-то?

Луна понесла, "о-о-о-о!"

— Хто? "о-о-о-о" ніхто не озвєвєся.

Кляцнуге затвор рушницї.

Ввуу-у-баах!

Вввбухнуло й покотилося далеко за мури:

— Прощай воле... рідні ларі... прощай... Тіло куля пронизнало... Улав.

Завсвїтвся огонь. Прокнуло лав ввввизницї. Ввввзні припали до грат.

Темна беззорьяна ніч, тільки вітер шестєвїт біля ввизницї про те, що він бачив за день: лани широкі й просторі, що на їхньому килимові гуляв, небо безкрає, на якому отари хмарок він ганяв, і сонце золоте щедре на рясні цілунки промінї.

В'язні припали обличчям до грат:

А-а-а-ску-у-льта-а-а!

Несе луна на крильях вигуку вартового:

— Один, два.

Тихо.

Іван Штумо.

ДО ДНЯ ПЕРШОГО ТРАВНЯ.

Українське організоване робітничтво в Канаді, як частина загального організованого робітництва, візьме, безперечно, участь разом з робітниками інших національностей у святокуванні міжнародного пролетарського свята — Першого Травня. Святування ці відбуватимуться як і кожного року — демонстраціями, мітінгами чи концерт-мітінгами.

В тих святкуваннях, безперечно, виступатимуть також промови і в українській мові. Тим українським промовцям, що не познайомені як слід з історією міжнародного пролетарського свята, радимо звернутися до річників "Українських Робітничих Вістей", кожного року в день Першого Травня писалося в "Укр. Робітничих Вістях" про першотравневе свято, а ми віримо, що річники "У.Р.В." є майже по всіх українських робітничих організаціях, як також в багатьох поодиноких товаришів. Так само квазівки щодо цього свята можна найти в травневих числах (в річниках) "Робітників" чи "Голосу Праці", в кого такі річники зберігалися.

Кожного року організоване робітничтво вивдає до Першого Травня визвольні кличі, що є якраз на тему дня. Головними кличами цього року є: "Руки геть від Китаю", протест проти засуду на смерть Сакко й Ванзетті, за об'єднання робітничий фронт, звільнення ввввизнь клясової боротьби в Канаді, збільшення ррядів Комуністичной Партії Канади, ширення чисто клясової робітничой преси і ин.

Говорючи про історію Першого Травня, про визвольну боротьбу робітництва, треба це навузувати з сучасними міжнародними та місцевими подіями, висвітлювати їх з чисто клясового робітничого становища.

Цим повинні керуватися всі промови.

ДЕМОНСТРАЦІЯ ПЕРЕД ЧЕСЬКИМ КОНСУЛЯТОМ.

ЛьВІВ, 26. березня. — Вчєра відбулося тут масове вїче, на якому обговорено положення українського народу під Польщею, Румунією і Чехословаччиною. При кінці вїча ухвалено протестуючі резолюції, в яких занято між іншим дуже гостре становище супроти чеської політики на Закарпаттю. По вїчу всі учасники улазили перед чехословачський консулят та хотїли вдертися до будинку. Полїція розгянала демонструючих силою. Помимо поліції демонстрантам вдалося чєки обкидати камінням чеський консулят. Спокій настав доперва по 10 годині в ночі.

Відновляйте передплату на "Укр. Роб. Вісті"!